

Nr 183.

Af herr **Byström**, om anslag af 150,000 kronor till pristäflan för åstadkommande af en icke berusande, men närande, välsmakande, hållbar och hälsosam dryck.

Nyktterhetsverksamheten har hittills i allmänhet bedrifvits mera i negativ än positiv riktning. Oftare har man funnit i nyktterhetsföredrag och nyktterhetsskrifter uttryck sådana som: »Gå ej på källaren!» »Ned med krogarna!» eller »Låt glaset stå!» »Bort med rusdryckerna!» än man funnit förslag på propra och goda restauranger och välskötta spisställen, som kunnat ersätta källrarna och krogarna, eller anvisning på närande, välsmakande och hälsosamma drycker, som kunna ersätta rusgifvande drycker för sådana, som icke kunna nöja sig allenast med de härliga dryckerna: vatten och mjölk. En ändring till ett bättre har emellertid under senare åren börjat inträda. Så hafva ej få utmärkta restauranger och goda spisställen, där ej rusdrycker serveras, upprättats på en hel del platser. Äfven vackra försök att åstadkomma icke berusande eller alkoholfria drycker hafva gjorts. Det finnes sådana på malt bryggda drycker med en mängd olika namn, eller sådana gjorda på frukt eller bär, såsom pomril, cidril, enbärdricka, gravensteiner, rosenhäger m. fl. eller på annat sätt tillverkade, såsom lemonader, sockerdricka, vichyvatten etc. Men själfva lösningen af spørgmålet att få ett närande, välsmakande, hållbart och hälsosamt måltidsdricka, som på fullaste allvar kunde upptaga konkurrensen med t. ex. ölet, synes mig ännu ej vara löst. Knappast skulle något så kunna motverka den i oroväckande grad förekommande ölkonsumtionen som ett här åsyftadt godt dricka, om nämligen det också kunde tillverkas till ett sådant pris, att det ej ställde sig för dyrt. Hvad beträffar en dryck på malt, skulle ju saken i någon mån främjas, om man ändrade skattesystemet, så att man lade

skatten på alkoholhalten i den färdiga varan i stället för på råämnet. Därigenom skulle tillverkarna mera beflita sig om att få drycken maltstark och alkoholsvag så långt detta låter sig göra. Detta framhölls redan i en reservation till maltskattekommitténs betänkande af år 1902. De svårigheter i fråga om kontrollen, som då ansågos vara förenade därmed, gjorde, att det ej lagstadgades i enlighet med denna reservations förslag.

Nu möter man en stor svårighet och det är, att ju mera maltstark en dryck är, desto mera alkoholhaltig kan den blifva. Åtskilliga uppfinningar ha emellertid gjorts för att söka hindra detta senare. Men problemet är ännu ej fullt löst.

I fråga om att kunna bereda icke berusande drycker af frukt och bär är säkerligen ännu också mycket att göra. Ett steg i rätt riktning har tagits genom tillkomsten af pomril, som, då den rätt tillverkas, fyller en plats på hithörande område.

Det synes mig emellertid, som om man borde uppmuntra till försök att åstadkomma en dryck eller drycker, som i sitt slag bättre än förut nämnda kunde fylla »ett länge känt behof», som termen lyder. Ett verkligen godt dricka är ock behöfligt, hvilken nykterhetslagstiftning man än må komma till i framtiden. Skola rusdryckerna finnas kvar, behöfs en god, icke berusande dryck för att i sin mån hämma rusdryckskonsumtionen. Blir det rusdrycksförbud, så behöfves en god ersättningsdryck för hvad de törstande anse sig hafva förlorat.

En väg, på hvilken man skulle kunna skaffa fram en god dryck, anser jag vara att utställa en pristäflan och då sätta prisen så pass höga, att det verkligen lockade vederbörande till verkliga försök att åstadkomma, såsom redan sagts, en icke berusande, men närande, välsmakande, hållbar och hälsosam dryck. Härvid kunde utsättas tre pris: ett å 75,000 kronor, ett å 50,000 kronor och ett å 25,000 kronor. Det kan ju vara möjligt, att flera förslag inkomma och att mer än en uppfinnare bör få pris eller ock att ingen ansetts ha gjort sig berättigad till första priset, men väl till något af de andra två. 150,000 kronor är en stor summa, men skulle man möjligen med den vinna det mål, som afses, kan man väl säga, att det vore väl använda penningar.

Att på detta sätt från statens sida utlysa en pristäflan, kan förefalla mången ovanligt. Det är dock icke någon alldeles främmande sak. I förening med 1855 års rusdrycks- eller nykterhetslagstiftning framkom ett förslag om pristäflan. Det gällde visserligen icke själfva drycken, utan en

kontrollapparat vid dryckernas tillverkning. Men ett slags pristäflan var det i alla fall.

I fråga om hvem, som skall vara prisnämnd eller afgöra, om en dryck, som möjligen föreslås, är god eller icke, har jag tänkt mig, att Kungl. Maj:t skulle kunna använda antingen kungl. kontrollstyrelsen, som ju har att kontrollera dryckesvaror, eller medicinalstyrelsen, som äfven bör kunna bedöma en sådan sak, eller också en för ändamålet särskildt af Kungl. Maj:t utsedd nämnd af sakkunniga.

• På grund af hvad jag nu anfört, vågar jag vördsamt anhålla,

att Riksdagen ville besluta att på extra stat för år 1913 bevilja 150,000 kronor att af Kungl. Maj:t användas för det i denna motion angifna ändamålet.

Stockholm den 26 januari 1912.

J. Byström.
